

10 juli 2022 (15de zondag door het jaar C)

Didier Croonenberghs o.p.

“Wie van deze drie lijkt u de naaste te zijn van de man die in handen van de rovers gevallen is?” Een beetje snel, zoals kinderen die de les gelezen worden, antwoorden we “De Samaritaan”. Maar de tekst van dit Evangelie is subtieler! De wetgeleerde duidt de Samaritaan niet aan volgens zijn etnische of religieuze gezindheid, maar naar zijn houding: *“Die hem barmhartigheid betoond heeft.”* Laat ons goed begrijpen: de naaste van de halfdode man is degene die hem barmhartigheid betoond heeft. De naaste is degene die hem het meest *nabij* staat. De logica van het Evangelie is immers die van de dankbaarheid, niet van de plicht...

Spontaan reageren we omgekeerd, alsof we allemaal superhelden en Samaritanen moeten zijn... Het is niet de gewonde man die de naaste is van de Samaritaan, maar het is de Samaritaan die de naaste is van de gewonde man! Omdat hij hem niet laat liggen en hem nabij wil staan! We kunnen zeggen dat dit een echte verandering van perspectief is...

Als we ons al met iemand in de gelijkenis moeten identificeren, dan lijkt het me eerder *niet* met de Samaritaan, die in een overdaad van barmhartigheid verkeert, en ook niet met de priester of met de Leviet die voorbijlopen. Maar met de halfdode man, die tot leven geroepen wordt... De priester en de Leviet zien hem halfdood. De Samaritaan ziet hem half levend!

Wie moeten we beminnen? Van wie moeten we houden om te beantwoorden aan het gebod: *“Gij zult de uw naaste beminnen gelijk uzelf”*? Van iedereen? Met een fantasie van almacht, alsof we de wereld zouden kunnen redden met onze liefde? Nee, je naaste liefhebben is subtiel

houden van degene die ons *nabij* staat, degene die ons ziet leven, misschien soms alleen maar half levend, maar toch levend...

Daarom is het gebod om de naaste lief te hebben niet in het hoofd van de Samaritaan, maar ... in dat van de gewonde man! Jij en ik. Hij is het die uitgenodigd wordt de man lief te hebben die zich over hem ontfermd heeft. Het gebod van liefde vraagt ons om allen lief te hebben die ons tijdens ons leven 'gered' hebben, die ons 'opgetild' hebben, in verschillende omstandigheden van ons leven: de toevallige ontmoetingen, de glimlach van iemand in de trein, het vriendelijke woord van een buurman of collega, de onopvallende hulp van een vriend, de aanwezigheid van een echtgenoot of een kind... Ze hebben ons de olie van de tederheid gegeven. De wijn van de vreugde. God nodigt ons uit al deze metgezellen lief te hebben, omdat ons leven van hen afhangt. En toch waren ze *niet* verplicht voor ons te zorgen... Het Evangelie nodigt ons immers uit dankbaar te zijn, niet om onze plicht te doen!

Bovendien spreekt de halfdode man geen dank uit aan zijn redder. Misschien was hij er nog niet toe in staat? Lijden en pijn weerhouden ons er vaak van onze dankbaarheid te uiten. Soms doet het goed om dankbaarheid en erkenning te geven.

De Samaritaan zocht niet om zich aan de gewonde man te hechten; nadat hij hem verzorgd heeft, laat hij hem weer leven, in vrijheid. Hij laat de genezen man geen schuld van dankbaarheid betalen.

Hoe zit het met Jezus in dit verhaal, en in ons leven? Is hij degene die halfdood op de weg ligt? Of degene die ons nabij staat? Is hij degene die ons tot plicht uitnodigt? Of om vrij te zijn?

Moge deze gelijkenis ons uitnodigen om niet in plichtsbesef te handelen, maar in ware dankbaarheid, tegenover hen die ons nabij staan. Een vrije, gratuite dankbaarheid. Amen.